

A 20 éves Gazdasági Versenyhivatal küldetése, 2010. évi célkitűzései

A megalapításának 20. évfordulóját ünneplő Gazdasági Versenyhivatal (GVH) 2010-ben kiemelt szerepet szán a kartellekkel szembeni határozott fellépésnek, valamint a sérülékeny fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok feltárásának.

I.) A rendszerváltást követően az első gazdasági törvények között 1990 novemberében fogadta el az Országgyűlés a versenytörvényt, amely e téren valóban az első egységes, piacgazdasági megalapozottságú jogszabály. A törvény a Magyar Köztársaság Alkotmányának 9.§-ára épített, amely elismeri és támogatja a vállalkozás jogát és a gazdasági verseny szabadságát. Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint az alkotmány a gazdasági versenynek az állam által történő korlátozásával szemben is védelmet nyújt, amennyiben ez a korlátozás nem a piacgazdaság kiépítését szolgálja.

Az **1990-ben megalapított GVH** a verseny legfőbb őre Magyarországon. A hivatal legfontosabb jellemzői és felépítése lényegében az alapítás óta változatlanok. A tevékenységében, jogalkalmazási gyakorlatában 20 éve stabil, előre meghirdetett és átlátható elvek alapján működő, ezért hiteles, a jogállamot erősítő versenyhivatal a tiszta versenyért, a fogyasztók szolgálatában működik.

A GVH-nak az a piacgazdaság működésében betöltött szerepe, hogy a köz érdekében, a hosszú távú fogyasztói jólétet és így a versenyképességet is növelő módon érvényt szerezzen a hatáskörébe tartozó versenyjogi rendelkezéseknek, a rendelkezésre álló eszközökkel támogassa a versenyt, vagy ahol verseny nem lehetséges, illetve nem a legjobb eredményt adja, elősegítse a versenyt megteremteni vagy pótolni hivatott állami szabályozás kialakítását. A versenyhivatal munkája során gyakran szembesül piaci kudarcokkal, ilyen esetekben szabályozási megoldásokra tesz javaslatot az Országgyűlésnek, a Kormánynak vagy az egyes önkormányzatoknak.

A GVH működése és így az általa követett versenypolitikai- és fogyasztóvédelmi elvek érvényesülése három pilléren nyugszik. Versenyfelügyeleti munkája során 1) érvényesíti a magyar és az uniós versenyjog szabályait - ez utóbbi hazánk uniós csatlakozása óta kötelezettsége 2) versenypártolási tevékenysége keretében a rendelkezésre álló eszközökkel igyekszik befolyásolni az állami döntéseket, hogy azok a tisztességes piac működését csak olyan mértékben korlátozzák, ami más közcél eléréséhez elengedhetetlenül szükséges 3) a versenypolitikai ismeretek terjesztésével, illetve a verseny közgazdasági és jogi kérdéseivel foglalkozó szakmai közélet fejlesztésével hozzájárul a versenykultúra fejlesztéséhez. Mindezekon túl a GVH a nemzetközi szinten is aktív szerepet vállal. 6 éve elnyerte a jogot, hogy az OECD-vel közösen a kelet-, dél-kelet-, és közép-európai versenyhatóságok szellemi központjaként működtesse az OECD-GVH Budapesti Versenyügyi Regionális Oktatási Központot.

II.) A GVH minden évben megfogalmazza azokat a **célkitűzéseit**, melyek adott évben prioritást élveznek, meghatározva a hivatal tevékenységét.

A GVH 2010-ben elsőbbséget élvező egyik célkitűzése **a kartellekkel szembeni határozott fellépés**. A titkos versenykorlátozó megállapodások ugyanis komoly károkat okoznak az adott ország minden egyes polgára számára. Amennyiben az egymással versengő vállalkozásoknak például sikerül elosztaniuk egymás között a vevőket, vagy meghatározni az értékesítési árakat, akkor az olyan helyzetet teremt, mintha csak egyetlen cég működne az adott piacon (monopólium). Emiatt az értékesítési árak az indokoltnál magasabbak, a minőség a lehetségesnél gyengébb, az értékesítési feltételek kedvezőtlenebbek lehetnek. A kartellező vállalkozások a fogyasztók kárára realizálnak extra profitot. A kartellezés, akárcsak a korrupció, félrevezeti a piaci folyamatokat. Kényszerből nem a legjobb, legolcsóbb árut vagy szolgáltatást vásárolja meg a fogyasztó. A korrupció és a kartellezés költsége beépül az árakba, amit végül a fogyasztó kénytelen megfizetni.

A rejtetten működő kartellek feltárása rendkívül nehéz. A GVH tapasztalatai szerint a hatósági szigor miatt a kartellezők az elmúlt években sokkal óvatosabbak lettek. Tevékenységükkel nem hagytak fel, de szorosabbra zárták a soraikat. E körülményekre is figyelemmel a GVH a kartellek hatékonyabb felderítése érdekében a számára jogszabály által biztosított eszközök (így az ún. hajnali rajtaütés, az engedékenység, az informátori díj) lehetőség szerinti intenzívebb kiaknázása mellett igyekszik közgazdasági elemzéseire, fokozottabb piacmonitoring tevékenységére, valamint más hatóságok és a versenyhatóságok nemzetközi hálózata, illetve az Európai Bizottság tapasztalataira is támaszkodva felfigyelni az összejátszásra utaló jelekre. Ezen felül a GVH törekszik arra, hogy a kartellekről, azok káros hatásairól, illetve felderítésük fontosságáról a közvélemény minél szélesebb rétegein túl a vállalkozások csoportjait (például szakmai kamarákat, érdekképviselőket, vállalatvezetői fórumokat) vagy éppen a közbeszerzési pályázatok kiíróit is tájékoztassa kiadványokon, előadásokon, képzéseken keresztül.

A GVH 2010. évi munkáját meghatározó másik célkitűzés **a sérülékeny fogyasztók körének fokozottabb védelme** az őket megcélzó tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokkal szemben. A GVH sérülékenynek tekinti azokat a fogyasztókat, akik például élethelyzetüknél, ismereteik hiányosságánál, egészségi állapotuknál fogva kiszolgáltatottabb helyzetben vannak a vállalkozások tájékoztatásaival, reklámjaival, egyéb kereskedelmi gyakorlataival szemben. Az anyagilag megszorult embereket megcélzó bonyolult és összetett pénzügyi konstrukcióktól kezdve az őket akár több évig röghöz kötő egyéb pénzügyi segítséget kínáló megoldásokon keresztül egészen a gyógyulni vágyókat behálózó egyes gyógyhatással felruházott termékekig, széles a paletta.

Az elmúlt évek tapasztalatai alapján a GVH-hoz beérkező panaszok és bejelentések, valamint a lefolytatott versenyfelügyeleti eljárások jelentős részét teszik ki az e fogyasztói köröknek szánt termékek és szolgáltatások népszerűsítését célzó kereskedelmi gyakorlatok tisztességtelenségére utaló kifogások. Sem a közelmúltban kiszabott bírságok mértéke, sem a GVH e piacokra – rendszeres eljárásindításokon keresztül - történő fokozott odafigyelése nem hozott látványos változást a kereskedői, tájékoztatási gyakorlatban. Ezt tudomásul véve 2010-ben olyan új, a versenyfelügyeleti eljárásokon túlmutató technikák és módszerek kidolgozása és alkalmazása várható a GVH-tól, mely lépések remélhetően egyfajta piactisztulási folyamatot indítanak meg.

A kiszabott bírságok elrettentő mértéke mellett - összhangban a GVH jelenlegi gyakorlatával - számítani lehet olyan szankciók alkalmazására is, melyek által maguk a fogyasztók is közvetlenül értesülnek a jogsértésről (például honlapokon történő, a GVH által meghatározott tartalmú közlemények megjelenítése).

A GVH fokozottan törekedni fog arra, hogy az e piacokat érintő szabályozási lépéseket nyomon kövesse, versenypártolási tevékenysége keretében szabályozási- és /vagy módosító javaslatokkal éljen nem engedve teret annak, hogy esetleges szabályozási ellentmondások vagy szabályozási hiányosságok miatt kerülhessen sor ilyen jellegű jogsértésekre.

E téren is kiemelt figyelmet szentel a GVH a fogyasztók folyamatos tájékoztatásának, képzésének, azaz a fogyasztói tudatosság szintje növelésének, tisztában lévén azzal, hogy a jogsértő magatartások elkövetőit elsősorban maguk a felkészült, tájékozott fogyasztók tudják kordában tartani.

Budapest, 2010. május 11.

Gazdasági Versenyhivatal
Kommunikációs Csoport

További információ:

ZENISEK Andrea

Gazdasági Versenyhivatal

cím: 1054 Budapest, V. ker. Alkotmány u.5.

levél: 1245 Budapest, 5. Pf. 1036

tel: +36-30 618-6618

email: sajto@gvh.hu

<http://www.gvh.hu>